

Princip 2:

En mere socialt retfærdig folkeskole

Forskning viser, at børn af forældre med akademisk baggrund og med mange penge på bankbogen klarer sig langt bedre end børn af ufaglærte forældre. Og det er ikke en ulighed, der kan ikke forklares med forskelle i intelligens.³

For hvis vi tager to børn med samme intelligenskvotient, så har barnet af akademiske forældre statistisk set langt større sandsynlighed for at klare sig godt i skolen, få en lang videregående uddannelse, en højere indtægt og et længere og sundere liv end barnet af ufaglærte forældre.

Børn af fattige forældre eller forældre med kortvarig eller ingen uddannelse har langt sværere ved at klare sig godt i folkeskolen og uddannelsessystemet i det hele taget - og det er ikke, fordi de er mindre begavede end professorens eller direktørens børn.

Mindst lige så bekymrende er det, at børn af ufaglærte eller fattige forældre ikke kun klarer sig dårligere fagligt, men også har en ringere social trivsel.

Det skal ses i sammenhæng med den sociale udvikling, der i øvrigt foregår i samfundet. Og her ser vi, at borgere med kortvarig eller ingen uddannelse har langt større risiko for at blive ramt af økonomisk fattigdom, alvorlig fysisk eller psykisk sygdom og langvarig arbejdsløshed, ligesom de statistisk set dør tidligere.

Vi ser med andre ord en voksende social polarisering, der i stigende grad er tæt forbundet med præstationer i folkeskolen og uddannelsessystemet, og som i stigende grad afgør, hvor længe og hvor godt folk lever.

Netop derfor er det i den grad beskæmmende, at skolelukningspartiernes forslag ikke forholder sig til spørgsmålet om social uretfærdighed i folkeskolen. Tværtimod.

Skolelukningspartiernes forslag handler nemlig i al væsentlighed om at proppe flere elever i klasserne. En manøvre, som ifølge forskningen på området vil skabe mere social ulighed i folkeskolen.⁴

Men ikke nok med det. Skolelukningsforslaget indebærer nemlig en omfordeling af midler fra undervisning, dvs. lærere og andre pædagogiske medarbejdere, til mursten og IT. Samtidig har de samme partier sammen med SF vedtaget et budget for perioden 2015-18, som indebærer en nedskæring på 1 % i 2015 og 2 % i hvert af årene 2016-18. Det betyder, at skolelukningspartierne i hele perioden 2015-18 tager intet mindre end 124 millioner kroner fra skolebørnenes undervisning.⁵

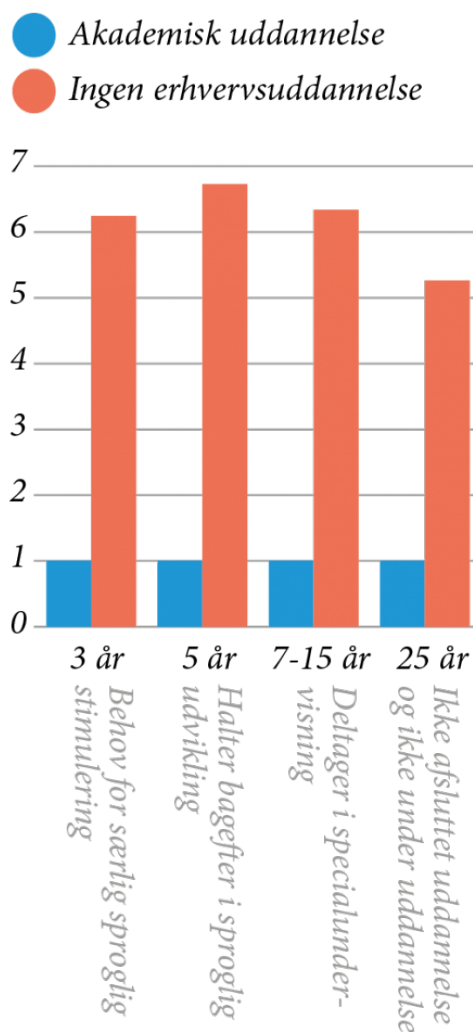
³ Den litteratur, der ligger til grund for dette afsnit, kan findes i litteraturlisten bagerst i publikationen.

⁴ Tre rapporter, der viser en klar sammenhæng mellem klassestørrelse og undervisningskvalitet: http://www.kora.dk/media/280428/Konsekvenser_af_en_aendret_skolestruktur.pdf (side 26), <http://www.voff.dk/admin/upload/filer/520-Rapport100712.pdf> og <http://www.regeringen.se/content/1/c6/03/62/95/c81d3118.pdf>.

⁵ Se <http://kasperfuhr.dk/2014/08/velfaerdslisten-skoleplan-indeholder-skjulte-nedskaeinger/> for dokumentation

Figur 1

Sammenhæng mellem behov for social indsats og forældrenes uddannelsesniveau, relativ risiko

Kilde: Mandag Morgen, Nobelpristager: Udsatte børns skæbne er afgjort før 1. klasse.⁶ Baseret på *Growing Up in Denmark*, Michael Rosholm, 2013

Skolelukningspartiernes nedskæringer i antallet af lærere og pædagogiske medarbejdere pr. skolebarn vil utvivlsomt bidrage til at øge den sociale ulighed.

Det, der bliver Randers-historiens største flyttcircus, vil skabe utryghed - især hos de børn, der i forvejen har det svært. Ikke mindst flytningen af specialklasserne, der af

⁶ Link: <https://www.mm.dk/nobelpristager-udsatte-boerns-skaebne-er-afgjort-1-klasse>

VELFÆRDSLISTENS SKOLEUDSPIL

forhandlingstekniske årsager lader til at bygge på et princip om, at klasserne skal ligge længst muligt væk fra børnene, vil udsætte de berørte børn for stress og usikkerhed i et omfang, der næppe kan undgå at gå ud over deres indlæring.

I det hele taget lader det ikke til, at børn i specialtilbud og -klasser har fyldt særligt meget i skolelukningspartiernes overvejelser. Tværtimod. Det fremgår klart af billede 1 og 2, at de i bogstaveligste forstand kun har fået andenrangsopmærksomhed.

Billede 1: Opgavebeskrivelse til Ernst & Young

Bilag A - Opgavebeskrivelse

Arbejdets omfang

Arbejdet omfatter økonomisk og finansiel analyse i forbindelse med vurdering af konsekvenserne ved tilpasning/restrukturering af skolerne i Randers Kommune. Analysen vedrører de specifikke folkeskoler, som er aftalt med Randers Kommune, og ikke specifikt specialskoler. I analysen af folkeskolerne indgår en analyse af, hvor mange klasselokaler, der vil være til rådighed i de to scenarier (nuværende og ny skolestruktur), og som evt. kan benyttes til børn fra specialskolerne.

Billede 2: Mail fra forvaltningen til Ernst & Young

Diana Lübbert Pedersen

Fra: Diana Lübbert Pedersen
Sendt: 27. marts 2014 10:39
Til: Mathias.Kryspin@dk.ey.com; Anders.Jensen@dk.ey.com
Emne: Scenarie 1
Vedhæftede filer: Scenarie 1.docx

Hej Anders og Mathias

Hermed oplæg til de justeringer af scenarie 1, vi drøfter senere i dag. Indledningsvis er det afgørende at undersøge, hvorvidt der er ledig lokalekapacitet på de respektive skoler, hvis vi laver denne øvelse. I udgangspunkt kan vi jo holde specialundervisningsområdet udenfor, hvilket frigiver lokalekapacitet, og så kan vi efterfølgende se, hvor der er ledig kapacitet til at genplacere specialklasserne.

Vh Diana

<https://bornogunge5-16.randers.dk/FrontEnd.aspx?id=187731>

Også snitfladen mellem normal- og specialområdet unddrager sig skolelukningspartiernes opmærksomhed. Den inklusion af elever med særlige behov, som ellers har fyldt meget i både nationale og lokale medier, får næsten ingen ord med på vejen.

Den strudsestrategi virker især fej, når man ser den i lyset af, at decentraliseringen af midlerne til specialundervisning har ført til et meget drastisk fald i visitationen til specialtilbud. Som tabel 1 viser, er antallet af elever, der henvises til et specialtilbud, nemlig faldet med mere end 80 % på bare to år.

Tabel 1: Visiterede til et specialtilbud fordelt på skoleår

	2012/13	2013/14	2014/15*
Visiterede	161	103	32 - foreløbigt tal

Kilde: Forvaltningsnotat vedrørende specialundervisning vedlagt økonomiudvalgets dagsorden 5. januar 2015.⁷

Fra og med skoleåret 2013/14 blev midlerne til specialklassetilbud udlagt til de enkelte skoler. Før det lå pengene i en central pulje. Det officielle formål var at muliggøre en mere fleksibel anvendelse af midlerne, så der for eksempel kunne sættes tidligere ind med hjælp.

Imidlertid skal man være opmærksom på, at de enkelte skoler hermed også har fået en økonomisk gulerod ved at undlade at visitere elever til specialklassetilbud. Det er sket samtidig med, at skolerne har udsat for voldsomme nedskæringer.

Tallene i tabel 1 viser, at der er grund til at være betænkelig. Man kan nemlig frygte, at det drastiske fald ikke kun skyldes, at skolerne er blevet bedre til at imødekomme børnenes behov, men også har en sammenhæng med den økonomiske gulerod, der tilfalder skolerne, hvis de undlader at henvise elever til specialtilbud.

Velfærdslisten vil fjerne grundlaget for den tvivl ved at centralisere midlerne. Til gengæld vil vi polstrere skolernes økonomi ved at rulle de seneste nedskæringer tilbage. På den måde stilles ingen skoler eller børn i en ringere situation, og samtidig sikres det, at visitationen til specialtilbud ikke påvirkes af økonomisk spekulation, men alene foretages ud fra barnets behov.

Skolelukningspartierne introducerer også en ny ulighed. Hvis deres forslag bliver til noget, vil børn i Randers Kommune nemlig blive vidt forskelligt stillet, alt efter hvor i kommunen de bor.

I Randers Syd kommer ingen børn til at gå på en helhedsskole. I Randers Midtby kommer der slet ikke til at være nogen folkeskole - også selv om det er her, kommunen oplever den største tilgang i børnetallet. På den måde kommer de mange privatskoler i området til at fungere som en slags distriktsskoler. Ganske enkelt fordi kommunen ikke lever op til sin skoleforsyningspligt.

I Gjerlev-Enslev-området vil der fremover ikke være nogen folkeskole, mens de største skoleelever i Havndal skal affinde sig med at tilbringe en stor del af fritiden i skolebusser. Hvis altså ikke der opstår nye privatskoler, der løfter ansvaret der, hvor kommunen slap.

Nogle skolebørn tvinges til to skoleskift på kun lidt over et år. For eksempel vil børn, der i dag går i 5. klasse på Vorup Skole, skulle tilbringe et enkelt skoleår på Søndermarksskolen, for så at skulle gå i 7.-9. klasse på Tirsdalens Skole.

I Randers By kommer eleverne til at sidde rigtig tæt i klasserne. Her er man nemlig tæt på at få danmarkrekorden i størst gennemsnitlig klassestørrelse, og forældre, som mener, at deres børn

⁷ Link: <http://nemweb.randers.dk/NemAgenda/EnclosureFile.ashx?id=1823837>

har bedst af et lille og overskueligt miljø, er fremover henvist til at gøre brug af de mange ensporede privatskoler i og omkring Randers By.

Med andre ord: Skolelukningsforslaget udraderer den lighed og mangfoldighed, som den nuværende skolestruktur skaber. Derfor er der desværre god grund til at forvente, at mange forældre vil stemme med fødderne ved at vælge en privatskole. Sætter skolelukningspartierne gang i en sådan masseflugt, risikerer vi, at det især bliver rige og veluddannede forældre, der fravælger folkeskolen, så den sociale uretfærdighed når hidtil usete højder.

Man skal imidlertid ikke overse, at den nuværende model for tildeling af ressourcer til de enkelte skoler også skaber bopælsbestemt ulighed. For eksempel har nogle uhensigtsmæssigheder i modellen ført til, at nogle skoler har stået i en urimeligt svær situation. For eksempel har Havndal Skole i perioder stået med et strukturelt underskud, når blot medarbejdernes løn var betalt.

De skævheder skal der rettes op på. Derfor vil Velfærdslisten indføre en ny ressourcetildelingsmodel, der sikrer, at børn i Randers Kommune får lige skolevilkår, uanset hvor i kommunen de bor.

Derfor vil Velfærdslisten:

1) Gøre bekæmpelse af social uretfærdighed og ulighed til et ufravigeligt mål

Der skal opstilles konkrete mål for bekæmpelse af social uretfærdighed i folkeskolen og dagpleje, børnehaver og vuggestuer og følges op på målene årligt.

2) Efteruddanne medarbejderne

Velfærdslisten vil efteruddanne lærere, pædagoger og andre relevante medarbejdere, så de har de nødvendige kompetencer til at bekæmpe den sociale ulighed. Se de konkrete forslag i *Indsats 3* og *Indsats 6*.

3) Iværksætte helhedsorienterede løsninger

Velfærdslisten vil gøre op med skolelukningspartiernes syn på folkeskolen som en ø, der er isoleret fra den pædagogiske indsats i børnehaver, vuggestuer og dagpleje og fra resten af samfundet. Se mere i *Princip 3*.

4) Investere, før det sker

Velfærdslisten vil investere i et massivt løft af indsatsen for de allermindste børn. Se mere i *Indsats 1*.

5) Sikre, at alle børn inkluderes i et lærende fællesskab

Det er en udbredt misforståelse, at inklusion kun handler om normalklasser. Inklusion handler om, at alle børn skal indgå i et lærende fællesskab, hvor de får mulighed for at udfolde sig fuldt ud. Velfærdslisten frygter, at det drastiske fald på mere end 80 % i visitationen til specialtilbud afspejler, at økonomisk spekulation har haft en finger med i visitationen. Velfærdslisten vil sikre, at alle børn får den hjælp og støtte, de har brug for - uanset om der er brug for en fleksibel indsats i den almindelige klasse eller et specialtilbud. Se de konkrete forslag i *Indsats 3*.

6) Gøre op med regnearksledelse - og indføre en ny model for tildeling af ressourcer

Velfærdslisten vil gøre op med New Public Management-tankegangen, hvor regneark styrer lokale prioriteringer, valg og handlemuligheder. Vi mener samtidig, at der skal gøres op med, at tildeling af ressourcer nødvendigvis skal hvile på gennemsnitsbetragtninger. Børn skal ikke betragtes ud fra markedsmekanismer, hvor de bliver til et handels- og konkurrenceparameter.

Derfor vil vi indføre en ny model for tildeling af ressourcer. Den nye tildelingsmodel skal bygges op, så den understøtter pædagogik, læring, trivsel og social lighed, og den skal være tilpasset den lokale virkelighed. Se mere i *Indsats 10*.

7) Sikre en stærkere indsats for tosprogede børn og unge

Velfærdslisten vil sikre, at tosprogede børn og unge får mulighed for at udfolde deres fulde potentiale. Derfor vil vi genindføre modersmålsundervisningen, styrke sprogstimuleringen af tosprogede børn mellem 0 og 5 år og efteruddanne lærere, pædagoger og andre medarbejdere på skoler med mange tosprogede elever. Se de konkrete forslag i *Indsats 6*.

8) Indføre et loft over klassestørrelsen og dermed sikre mere tid til den enkelte elev

Undersøgelser viser, at færre elever i klassen især gavner de elever, der har det sværest. Velfærdslisten vil indføre et loft over klassestørrelsen, så der maksimalt sidder 26 elever i klassen. Det betyder, at der bliver mere tid til den enkelte elev. Se mere i *Indsats 8*.